

קדימה לכבוד אב מכבוד אם

1. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף לא עמוד א

שאל בן אלמנה אחת את ר' אליעזר: אבא אומר השקיני מים ואימא אומרת השקיני מים, איזה מהם קודם? אמר ליה: הנח כבוד אמך ועשה כבוד אביך, שאתה ואמך חייבים בכבוד אביך. בא לפני רבי יהושע, אמר לו כך. אמר לו: רבי, נתגרשה מהו? אמר ליה: מבין ריסי עיניך ניכר שבן אלמנה אתה, הטל להן מים בספל וקעקע להן כתרנגולין.

2. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף ה עמוד ב

דתנאי: יכול יהא כבוד אב ואם דוחה שבת? ת"ל: איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, כולכם חייבין בכבודי;

3. תוספות מסכת יבמות דף ה עמוד ב

כולכם חייבין בכבודי - . . . וא"ת ולמה לי קרא בכבוד אב ואם דלא דחי שבת דבלאו קרא נמי לא דחי שהוא ואביו מוזהרין על השבת כדאמר בפ"ק דקידושין (ד' לא). גבי אביו אומר השקני ואמו אמרה השקני הנח כיבוד אמך ועשה כבוד אביך שאתה ואמך חייבין בכבוד אביך וכן אביך אומר השקני ומצוה לעשות הנח כבוד אביך ועשה מצוה שאתה ואביך חייבין לעשות מצוה וי"ל דמהכא ילפינן התם.

4. רמב"ם הלכות אישות פרק טו

הלכה יט

וכן צו חכמים שיהיה אדם מכבד את אשתו יתר מגופו ואוהבה כגופו, ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי הממון, ולא יטיל עליה אימה יתירה ויהיה דיבורו עמה נ בנחת ולא יהיה עצב ולא רוגז.

הלכה כ

וכן צו חכמים על האשה שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדאי ויהיה לו עליה מורא ותעשה כל מעשיה ס על פיו ויהיה בעיניה כמו שר או מלך מהלכת בתאות לבו ומרחקת כל שישנא, וזה הוא דרך בנות ישראל ובני ישראל הקדושים הטהורים בזיווגן, ובדרכים אלו יהיה ישובן נאה ומשובח.

5. פתחי תשובה יורה דעה סימן רמ

(ט) מניח אמו - עבה"ט ונראה לי לכאורה דאם אמר לו אביו לעשות לו מלאכה שאין האשה מחוייבת לעשות לבעלה כאשר מבואר בש"ע אבן העזר סי' פ' ואמו ג"כ אמרה לו לעשות לה מלאכה ההיא דשניהם שוים להכי נקטו השקיני מים מפני שזו לעולם חייבת אף אם הכניסה לו כמה שפחות ע"ש מיהו אין זה ברור:

6. בית יוסף יורה דעה סימן שעו

וכתב עוד (שם ע"ב)* בשם הרב רבינו מאיר נ"ע (תשב"ץ סי' תכז) שמצוה להתענות ביום שמת אביו או אמו ומצוה לומר קדיש על אמו בחיי אביו ואם אביו מקפיד אף על פי שאמו עשתה לו צואה לומר בשבילה כבוד האב קודם לכבוד האם עכ"ל:

7. פתחי תשובה יורה דעה סימן רמ

(יא) מגורשת מאביו שניהם שוים - עיין בתשובת נו"ב תניינא חלק אה"ע סוף סימן מ"ה שכתב דהא דהברירה ביד הבן לשמוע למי שירצה דוקא במגורשת אבל באלמנה אם אביו צוה לו איזה דבר לעשות אחר מותו ואמו האלמנה מצוה לו להיפך יניח כבוד אב ויקיים כבוד האם דלעולם כבוד חי עדיף מכבוד המת ואף דאמרינן מכבדו בחייו ומכבדו במותו מ"מ עיקר הכבוד הוא בחיים וא"כ מניח כבוד אביו המת ועוסק בכבוד האם שהיא בחיים ע"ש ועיין בתשובת רבינו

עקיבא איגר סימן ס"ח שכתב דדבר זה נסתר מדברי הב"י לקמן סימן שע"ו בענין לומר קדיש על אמו בחיי אביו דאם אביו מקפיד כבוד אב עדיף מכבוד אם ע"ש ולא קאמר משום דכבוד מחיים עדיף מכבוד לאחר מיתה ויהיה נ"מ לדינא דאפי' בהיפוך אם אביו מת וצוה לו לומר קדיש אחריו ואמו מקפדת דישמע לאמו ע"ש: